

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. május 9.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2018. május 9. 8:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a zsidó vallással kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat az ószövetségi idézetek és ismeretei segítségével!

A) „Vedd ezeket az edényeket, menj, és vidd el őket! [...] Az Isten házat meg újra föl kell építeni régi helyén. Erre ez a Sesbaccár [a perzsák által kinevezett zsidó helytartó] eljött, és lerakta az Isten házának alapját.”

B) „Az Úr azt mondta eztán Mózesnek: »Jöjj fel hozzám a hegyre, maradj ott, és én átadom neked a kőtáblákat, a törvényt és a parancsokat, amelyeket leírtam, hogy tanítsd őket!«”

C) „Nem volt kímélet sem ifjúnak, sem hajadonnak, de még az öregnek vagy az aggastyánnak sem, hanem kezébe adta valamennyiüket. [...] Aki megmenekült a kardtól, Bábelbe [Babilonba] került fogságba. Szolgái lettek a királynak és utódainak.”

D) „Atyámnak, Dávidnak szándékában volt, hogy házat épít az Úr, Izrael Istene nevének. De az Úr így szólt atyámhoz, Dávidhoz: Jól tetted, hogy arra gondoltál, hogy házat építs a nevemnek. Mégis, ne te építsd meg a házat, hanem a fiad, aki ágyékdoból származik, ő építse meg a házat nevemnek. Az Úr valóra váltotta ígéretét, amit tett. Atyám örökébe léptem, elfoglaltam Izrael trónját, amint az Úr megígérte, és fölépítettem a házat az Úr, Izrael Istene nevének.”

a) Állítsa időrendbe a forrásokat a bennük leírt események alapján! Írja a források betűjelét a táblázatba! Kezdje a legkorábbival! (1 pont)

1.	2.	3.	4.

b) A felsoroltak közül melyikkel azonosítható a B) betűjelű forrásban említett két kőtábla szövege? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Tízparancsolat
2. Mózes öt könyve
3. Biblia
4. Újszövetség

c) Nevezze meg azt a települést, ahol a D) betűjelű forrásban szereplő épület állt! (0,5 pont)

.....

d) Nevezze meg azt az uralkodót, akinek szavait a D) betűjelű forrás idézi! (0,5 pont)

.....

e) Melyik évben pusztult el véglegesen a várossal együtt az A) betűjelű forrásban említett épület? (0,5 pont)

Évszám:

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. A feladat a középkori építészeti stílusokhoz kapcsolódik.

Rendelje a képeken ábrázolt épületeket a rájuk vonatkozó állításokhoz! Írja a képek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszámot több helyre is beírhat. Nem kell minden sorszámot felhasználnia. (Elemenként 0,5 pont.)

1.

*Malbork (Marienburg),
a német lovagrend vára*

2.

Ócsa középkori eredetű temploma

3.

Isztambul, Hagia Szophia

4.

Firenze, Medici-palota

Állítás	Kép(ek) sorszáma
a) Az épület jellegzetes stílusát többek között csúcsívek és nagy méretű, színes ablakok is jellemzik.	
b) Az épület jellegzetes stílusát többek között a vaskos falak és a lőrészerű ablakok jellemzik.	
c) Az épületen két világvallás építészeti stílusa is felfedezhető.	
d) Az épület (egyik) jellegzetes stílusát többek között a nagy méretű, művészi mozaikok is jellemzik.	
e) Angliában és a német területeken 1000 és 1300 között épültek ilyen stílusú épületek.	

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. A feladat a XIV. századi magyar társadalomhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) Válassza ki a felsorolásból, és rendelje az A)–D) betűjelű forrásrészletekhez az azokhoz tartalmilag leginkább illő fogalmakat! Írja a fogalmat a forrás utáni pontozott vonalra! Egy forráshoz egy fogalmat rendeljen! Három fogalom kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Fogalmak: bandérium, honorbirtok, mezőváros, ősiség, szabad királyi város, vármegye, zsoldoshadsereg

A) „Szeged nyílt, nagy város és egyetlen, mintegy egy mérföldnyi hosszú utcából áll. [...] [Luxemburgi Zsigmond] Szegedet valamely püspöknek ajándékozta.” (*Brocquiere francia lovag beszámolója*)

.....

B) „Birtokaik a jog szerint és törvényesen, tisztán és egyszerűen, minden ellentmondás nélkül legközelebbi atyafiaikra, nemzetségeikre háramoljanak.” (*Törvény*)

.....

C) „Ősi jogszokások szabják meg, hogy [a birtokos] mennyi lovast állítson ki a király szolgálatára, ha hadba megy vagy háborút indít. [...] Az uralkodó felhívására rögtön, halogatás vagy késedelem nélkül mozgósítaniuk kell.” (*Matteo Villani itáliai krónikás*)

.....

D) „[...] polgáraink [...] az ország bármely most működő és kinevezendő bírójának és igazságszolgáltatójának a joghatósága és hatalma alól teljességgel és örökre mentesek és kivételezettek legyenek.” (*Erzsébet királyné oklevele*)

.....

b) Fogalmazza meg az E) betűjelű forrás alapján egy mondatban, mely értelemben vált egységessé a korabeli magyar társadalom legnagyobb részét kitevő társadalmi csoport! Válaszában nevezze is meg ezt a társadalmi csoportot! (1 pont)

E) „És kik a mondottak beszédese tekintetében másként járnak el, az olyan ellenszegülőknél és a jelen rendeltünket megszegőknél birtokain a terményeknek és bornak ama kilencedrészét minden lejjebb szállítás és leengedés nélkül mi magunk fogjuk saját használatunkra behajtani.” (*Törvény*)

.....

c) Nevezze meg a B) és az E) betűjelű forrásokban idézett törvényt kiadó uralkodót és a törvény kiadásának évét! (Elemenként 0,5 pont.)

Uralkodó:

Évszám:

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**4. A feladat az Amerikai Egyesült Államok születésével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

„Magától értetődőnek tartjuk azokat az igazságokat, hogy minden ember egyenlőként teremtett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat [...].

Ezeknek a jogoknak a biztosítására az emberek kormányzatokat létesítenek, amelyeknek törvényes hatalma a kormányzottak beleegyezésén nyugszik. [...] Ha [...] a népet teljes zsarnokságba kívánják hajtani, a nép joga és a nép kötelessége, hogy az ilyen kormányzat igáját levesse.” (Az amerikai Függetlenségi nyilatkozat részlete)

a) Melyik évben került sor az idézett nyilatkozat kiadására? (0,5 pont)

Évszám:

b) Nevezze meg a felvilágosodás eszmerendszerének három olyan alapelvét, amely szerepel a forrás idézett részében! (Elemenként 1 pont.)

.....
.....
.....

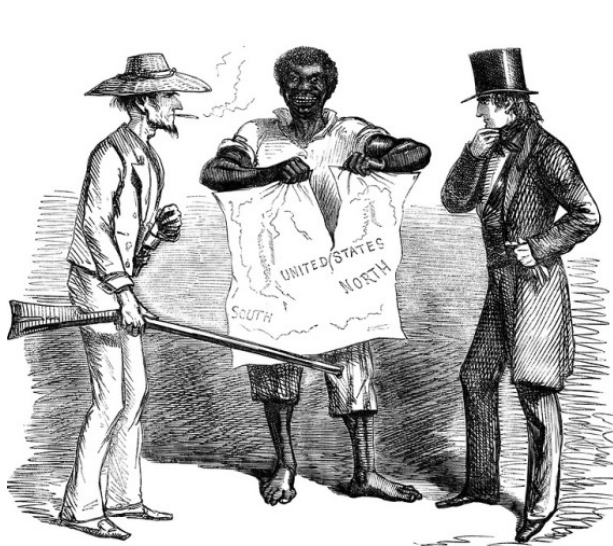
c) Karikázza be a következő három karikatúra közül annak az egynek a sorszámát, amely a tárgyalt korszakról szól, és az idézett forrás aláhúzott részéhez kapcsolódik! (0,5 pont)

1.

A karikatúra bal oldalán szereplő felirat jelentése magyarul: „Anglia”, alsó részén szereplő felirat jelentése magyarul: „Egyesült Államok”.

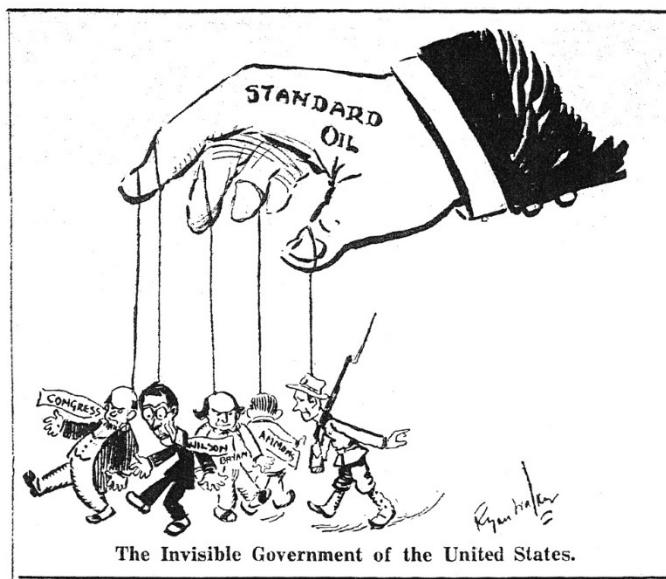
2.

A középső alak kezében lévő térkép feliratai magyarul: „Egyesült Államok”, „Dél”, „Észak”.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.

A kézen a Standard Oil olajipari vállalat neve olvasható. A karikatúra alján lévő felirat magyarul: „Az Egyesült Államok láthatatlan kormánya”.

4 pont

5. A feladat a magyarországi reformációval kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Nagy gondviseletlenség volt azért és Istenhöz és az ő szent igéjéhez nagy idegenség, hogy holott minden nemzetségnek nyelvén vagy az Istennek könyve, a magyar nemzetség arról ennyi ideig gondot nem viselt. [...] Noha pedig volt darabonként az Bibliának valami része megfordítva [lefordítva], de mindenestől fogva egészen ezideig az mi országunkban az mi nyelvünkön nem volt.”
(Egy XVI. századi Biblia előszava)

B) „Teremteni kell itthon egy erdélyi Heidelbergát [Heidelberg, német egyetemi város], megékesíteni tudós professzorokkal, és gyűjteni köréjük nagy számmal tehetséges és tanulni vágyó, igyekvő ifjakat – legjavukat kiválasztani a társadalom és a közélet javára.” (A kolozsvári országgyűlés határozata, 1622)

C) „Mindenféle nyelvben és minden formában
Betűt metszhet vala nagyobbban s apróbban
Úgy járt vala tudós keze az acélban
Mint másnak a könnyen engedő viaszban.”
(Pápai Páriz Ferenc méltatásából, XVII. század)

D) „Kérdés: Nem lehet-e megtúrni a templomokban a képeket, mint a »tudatlan nép könyveit«?

Válasz: Nem, mert ne legyünk bölcsőbbek Istennél, aki az ő népét nem béna bálványképek által, hanem igéjének élő hirdetése által akarja tanítani.” (Részlet egy katekizmusból, 1563. – A katekizmus kérdés-felelet formában összeállított oktatókönyv.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Nevezze meg az A) betűjelű forrás szerzőjét! *Keresztnevet is írjon!* (1 pont)

.....

b) Nevezze meg, melyik városban jött létre a B) betűjelű forrásban említett iskola! (1 pont)

.....

c) Nevezzen meg az A) és C) betűjelű forrás alapján két tényezőt, amelyek a reformáció terjedését segítették! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

d) Karikázza be a D) betűjelű forrásra vonatkozó helyes magyarázat sorszámát! (0,5 pont)

1. Csak neves művészeket lehetett felkérni a templomok képeinek elkészítésére.
2. A barokk stílus hatására elvetették a keresztény tanítás képi megjelenítését a templomokban.
3. Úgy gondolták, hogy a képek elvonják a hívők figyelmét a vallási tanításokról, ezért feleslegesek.

e) Minden forrásrészlet ahhoz a felekezethez kötődik, amelyiknek a legtöbb követője volt a magyar nemesség körében a XVI. század végén. **Nevezze meg ezt a felekezetet!** (0,5 pont)

.....

4 pont	
--------	--

6. A feladat az első ipari forradalom társadalmi hatásaival kapcsolatos. Oldja meg a feladatot az adatok és ismeretei segítségével!

A népesség néhány mutatójának változása Angliában 1800 és 1850 között		
	1800 körül	1850 körül
<i>A városlakók aránya a teljes népességhez viszonyítva</i>	23 %	50 %
London lakosságának aránya a teljes népességhez viszonyítva	13 %	15 %
A mezőgazdaságban dolgozók aránya a teljes népességhez viszonyítva	36 %	22 %
A mezőgazdaságban dolgozók száma	1,7 millió	2,1 millió

a) Nevezze meg idegen szakkifejezéssel a táblázat dőlttel szedett sorából kiolvasható változást! (1 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Karikázza be annak az egyetlen állításnak a sorszámát, amelyik igaz! (0,5 pont)

1. A táblázat adatai alapján kimondható, hogy aki az első ipari forradalom időszakában Angliában nem a mezőgazdaságban dolgozott, az valamelyik városba költözött.
2. A mezőgazdaságban dolgozók és a városlakók aránya Angliában 1800 és 1850 között ellentétes irányba változott, és mindkettő összefüggött az iparosodással.
3. Az első ipari forradalom végén Angliában nagyjából ugyanannyian dolgoztak a mezőgazdaságban, mint amennyien a városokban laktak.

c) Karikázza be annak az egyetlen állításnak a sorszámát, amelyik igaz! (0,5 pont)

1. London lakossága 1800 és 1850 között ugyanolyan ütemben nőtt, mint az összes angliai város lakossága együttesen.
2. 1800 körül az angliai városlakók valamivel több, mint fele Londonban élt, de később ez az arány csökkent.
3. 1850 körül a városlakók 15 százaléka Londonban élt.

d) Mi volt az oka annak, hogy a mezőgazdaságban dolgozók arányának és számának 1800 és 1850 közötti változása látszólag ellentmond egymásnak? (1 pont)

.....

3 pont	
--------	--

7. A feladat a reformkori Magyarország történetével kapcsolatos.

Oldja meg a forrás és ismeretei segítségével a rendi országgyűlés működésére vonatkozó feladatokat!

„Az ellenzék soraiban álló megyék főispánjai [...] [az országgyűlésről] hirtelen eltűntek s megyéikben közgyűléseket hirdetvén, [a törvény]javaslat kérdéses pontjait tanácskozás alá vétették. [...] Ügynökeik, az úgynevezett kortesvezérek, általuk be-tanítva, nagy zajt ütöttek a megyékben, egyenes vádat emelvén a szabadelvű követek ellen: [...] És a [.....c).....] tudatlan vagy elfogult tömegét nem volt nehéz feladat ilyféle izgatásokkal tévútra vezetni; minek az lőn következménye, hogy az utasítások egynémely megyében valóban akként módosítottak, miszerint a követek a királyi válasz értelmében legyenek kötelesek szavazni.” (Horváth Mihály püspök, történész, az 1832–36-os országgyűlésről)

a) Nevezze meg azt a korabeli Európában elterjedt politikai eszmét, amelyiknek a hívei voltak „az ellenzék soraiban álló megyék” követői a szöveg szerint! (1 pont)

.....

b) Mivel magyarázható a főispánoknak a szövegben leírt magatartása? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Az őket kinevező uralkodó törekvéseit szolgálták.
2. Az őket megválasztó nemesek érdekeit szolgálták.
3. A nemzeti önállóság megerősítésére törekedtek.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Mely társadalmi rétegre utal a szöveg a kipontozott és c) betűjellel jelzett részen? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. bárók 2. köznemesség 3. jobbágyság 4. polgárság

d) Magyarázza meg röviden, mi alapján szavaztak a követek az országgyűlésen! (1 pont)

.....

e) A felsoroltak közül melyik lehetett a következménye a forrásban leírt eseményeknek? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Több reformpárti követ lett az országgyűlésen.
2. Leszavazták a reformpárti javaslatot.
3. Feloszlott az országgyűlés.

f) Ki volt a felsoroltak közül az a követ, aki a forrásban leírt események miatt lemondott megbízatásáról? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Batthyány Lajos 2. Kossuth Lajos 3. Kölcsey Ferenc 4. Széchenyi István

4 pont	
--------	--

8. A feladat a világgazdasági válsággal kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Az esemény, amely felháborodásomat addig soha nem látott csúcsig fokozta, az az amerikai politika volt, amikor a válság évei alatt az élelmiszerkészleteket megsemmisítették, nehogy essenek az árak – s tették ezt akkor, amikor munkanélküliek milliói tengődtek nyomorban, az éhhalál peremén. [Ennek a gazdaságpolitikának] durva, ijesztő, valóban sokszerű hatása volt az európaiakra, és a fennálló rendbe vetett maradék hitüket is lerombolta.” (Arthur Koestler író)

B)

Német propagandaplakát, 1933

A plakát szövege magyarul: Mint egykor, úgy ma is bajtársak maradunk. Német Munkafront. (A munkafront a munkavállalók és a munkaadók – állam által alapított – szervezete volt.)

C) „Mélységesen áthatva azoknak a gazdasági és pénzügyi veszélyeknek egyre növekvő terhétől, amelyek a világot fenyegetik [...] ezek a problémák az európai életfeltételek megjavítását szem előtt tartó végleges és határozott megoldást igényelnek. [...] Az aláíró hatalmak korántsem gondolják azt, hogy a Lausanne-ban létrehozott és a jóvátételek végleges megszüntetésére hivatott szerződés elegendő lenne a valamennyi nép által óhajtott béke megteremtéséhez.” (A lausanne-i konferencia jegyzőkönyve, 1932)

D)

Amerikai karikatúra, 1934
Az elnök megfúrja a dollárt

E)

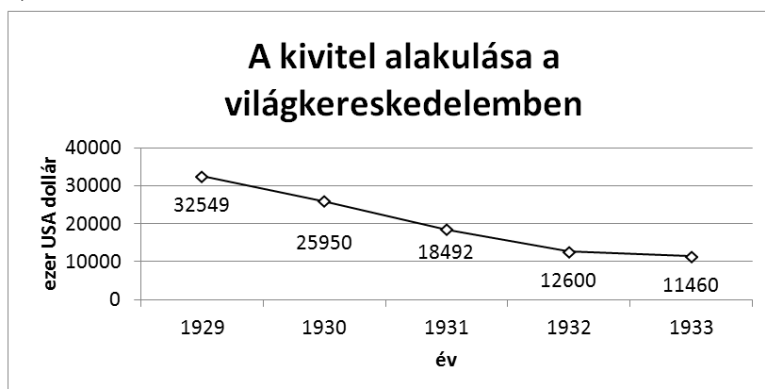

Amerikai karikatúra az elnökről, 1938
(A feliratok magyarul: „A nyúl, amely még sose hagyott cserben”, a nyúlra írva: „költekezés”)

F)

Néhány részvény ára (dollár)			
Részvény	Legmagasabb árfolyam 1929. szeptember 3-án	Legalacsonyabb árfolyam 1929. november 13-án	Legalacsonyabb árfolyam 1932-ben
AT&T	304,0	197,3	70,3
General Electric	396,0	168,1	8,5
Betlehem Steel	104,4	78,3	7,3
National Cash Register	127,5	59,0	6,3

G)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rendelje az állításokhoz az azokat leginkább alátámasztó forrásokat! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Minden sorba egy X jelet írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Forrás betűjele						
	A)	B)	C)	D)	E)	F)	G)
a) Növekvő állami megrendelések elengedhetetlenek a válság megoldásához.							
b) A háború után bevezetett jóvátételek rendszere hozzájárult a válság elmélyüléséhez.							
c) A válság legszembetűnőbb jelensége a túltermelés volt.							
d) A munkanélküliség és az ezzel járó társadalmi feszültségek megoldásának antidemokratikus módja is megjelent.							
e) A pénz leértékelésével igyekeztek úrrá lenni a válságon.							
f) A tőzsde összeomlása jelentős mértékben járult hozzá a válság kibontakozásához.							
g) A védővámok rendszere is hozzájárult a válság elmélyüléséhez.							
h) Az állami segélyek bevezetésével, kiterjesztésével próbáltak kilábalni a válságból, bár ez az állam eladósodásához vezetett.							
i) A szélsőséges ideológiák megerősödésében szerepet játszottak az USA egyes válságkezelő intézkedései.							

j) Nevezze meg azt a politikust, akinek az intézkedéseit a két karikatúra kritizálja! (1 pont)

.....

k) Fogalmazza meg saját szavaival, milyen politikai következménye lett az A) betűjelű forrás aláhúzott részében leírtaknak! (1 pont)

.....
.....

l) Nevezze meg az F) betűjelű forrás alapján azt a részvényt, amelynek birtokosaként szenvedhetett volna el a legnagyobb arányú veszteséget a táblázatban megadott időszakban! (0,5 pont)

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

H) „Életbevágóan fontos, hogy bizonyos mértékig központilag ellenőrizzenek olyan folyamatokat, amelyeket ma általában az egyéni kezdeményezés irányít. [...] Ezen túlmenően azonban semmi sem indokolja egyértelműen az olyan államszocialista rendszert, amely felölelné a közösség gazdasági életének a zömét. Nem az a fontos, hogy az állam tulajdonba vegye a termelőeszközöket.” (John M. Keynes közgazdász)

m) Nevezze meg azt az országot, amelynek gazdasági rendszerére utal a H) forrásban aláhúzott részlet! (1 pont)

.....

8 pont	
--------	--

**9. A feladat Magyarország első világháborús történelmével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „Csak kihallgatásom után volt alkalmam [...] tudomást szerezni arról a szándékáról, hogy a szarajevói rémtett alkalmát megragadja a [...] leszámolásra. [...] ezt végzetes hibának tartanám, és semmi esetre sem vállalnám a felelősséget. [...] A mostani Balkán helyzete mellett kisebb gondom is nagyobb volna annál, hogy alkalmas casus bellit [háborús indokot] találjak. Ha egyszer eljön a rajtaütés ideje, a legkülönbözőbb kérdésekből lehet a háborút felgöngyölíteni. Előbb azonban minden esetre olyan diplomáciai konstellációt [helyzetet] kell összehozni, amely az erőviszonyokat ránk nézve kevésbé kedvezőtlenül osztja el.” (Miniszterelnöki levél, 1914. július 1.)

B) „A határon bűnös áramlat csap át, amely a Monarchia délkeleti részén az állami rend alapjainak megingatására [...] irányul. Ezt a túrhetetlen aknamunkát meg kell állítani [...] ha sértetlenül fönn akarjuk tartani Monarchiám méltóságát és becsületét [...]. Fegyveres erővel kell tehát államaim számára a belső nyugalom és állandó külső béke nélkülözhetetlen biztosítékát megszerezniem.” (Uralkodói kiáltvány, 1914. július 28.)

C) „Mélyen tisztelt képviselőház! Megbízást nyertem az összes ellenzéki pártok részéről, hogy az ő nevükben nyilatkozzam. [...] mi teljesen át vagyunk hatva attól, hogy az a leszámolás, amely megindult, kikerülhetetlen volt, és hogy azzal nem a támadásnak terére léptünk, hanem egy elemi, védelmi kötelezettséget teljesítünk. Ennek a leszámolásnak megkezdésére mi is csak egy szóval felelhetünk, azzal a szóval, amely az egész közösségnek ajkain van, és ez a szó: Hát végre!” (Az ellenzék vezérszónokának beszéde az országgyűlésben, 1914. július 28.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Határozza meg, melyik forráshoz vagy forrásokhoz köthetők az állítások! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! Egy sorba csak egy X jelet írjon! Ha több forrás is alátámasztja az állítást, keresse meg az egyetlen megfelelő oszlopot! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Kizárólag A)	Kizárólag B)	Kizárólag C)	A) és B)	A) és C)	B) és C)	Mindhárom	Egyik sem
a) Megfogalmazója hozta meg a végső döntést a háború kérdéséről.								
b) A háborút erkölcsi okokból ellenzi.								
c) Az adott helyzetben további szövetségesek megnyerését látná helyénvalónak.								
d) A háború azonnali megindítását elkerülhetetlennek tartja.								
e) Több parlamenti párt egyetértéséről tanúskodik a háború megindítását illetően.								
f) Utal Szerbia és a Monarchia ellenséges viszonyára.								

g) Nevezze meg az A) betűjelű forrás szerzőjét! *Keresztnevet is írjon!* (1 pont)

.....

h) Nevezze meg a B) betűjelű forrás szerzőjét! (1 pont)

5 pont	
--------	--

10. A feladat az Európai Unióhoz kapcsolódik.

Válassza ki a mondatok helyes befejezését a forrás és ismeretei segítségével! Karikázza be a helyes befejezés sorszámát! (Elemenként 0,5 pont.)

„A közös agrárpolitika célkitűzései a következők: [...] a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása, különösen a mezőgazdaságban dolgozók egy főre jutó jövedelmének növelésével; a piacok stabilizálása; az ellátás hozzáférhetőségének biztosítása; a fogyasztók elfogadható ár ellenében történő ellátásának biztosítása [...] A megfogalmazott célkitűzések elérése érdekében létre kell hozni a mezőgazdasági piacok közös szervezését. [...] [Ez a] szükséges minden intézkedést magában foglalhat, így különösen árszabályozást, különböző termékek előállításához és piaci értékesítéséhez nyújtott támogatást, [...] valamint közös mechanizmust [értsd: védővámokat] a behozatal és a kivitel stabilizálására.” (A maastrichti szerződés)

a) A közös agrárpolitika egyik legfontosabb célja...

1. a mezőgazdasági export növelése.
2. stratégiai készletek felhalmozása pl. háborúk esetére.
3. a vidéki életforma fenntartása, támogatása.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) A közös agrárpolitika...

1. a nagybirtokrendszer kialakulását ösztönzi, mert csak egy bizonyos birtokméret felett igényelhető támogatás.
2. biztosítja a kisbirtokosok megélhetését is a birtok után járó támogatásokkal.
3. a termelés csökkentését ösztönzi, mert csak a termelésből kivont területek után nyújt támogatást.

c) A közös agrárpolitika a technikai fejlődést...

1. elsősorban nem a gazdasági verseny eszközeivel ösztönzi.
2. serkenti, mert csak a csúcstechnológiát (pl. géntechnikát) alkalmazó gazdálkodókat támogatja.
3. nem segíti, mert mesterségesen alacsonyan tartja a mezőgazdaság jövedelmezőségét.

d) A közös agrárpolitika...

1. a világban folyó szabadkereskedelem növekedésének egyik eszköze.
2. biztosítja, hogy Európa teljes mértékben önellátó legyen élelmiszerekből.
3. hátrányos az Európán kívüli termelők számára, mert akadályozza az európai piacra jutásukat.

e) Többek között a közös agrárpolitika révén Magyarország...

1. több támogatást kap az Európai Uniótól, mint amennyi pénzt befizet.
2. kevesebb támogatást kap az Európai Uniótól, mint amennyi pénzt befizet.
3. befizetései és a kapott támogatások egyensúlyban vannak.

f) A közös agrárpolitika következménye, hogy...

1. a támogatásokért folyó versengés miatt az élelmiszerárak viszonylag alacsonyak.
2. a támogatások és védővámok következtében az élelmiszerárak viszonylag magasak.
3. a közösen meghatározott fogyasztói árak nem változnak.

g) A közös agrárpolitika az Európai Unió költségvetésének...

1. egyik legjelentősebb tétele.
2. a kezdetekben jelentős, de ma már elhanyagolható tétele.
3. sosem volt jelentős tétele.

h) Nagy-Britanniában a mezőgazdaság jelentősége viszonylag kicsi, ezért az Európai Unióból való kiválási szándékában a közös agrárpolitika...

1. nem játszott szerepet.
2. jelentős szerepet játszott, hiszen ezen a címen nem kaphatott támogatásokat.
3. jelentős szerepet játszott, hiszen az egyik legfontosabb érv volt a maradás mellett.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**11. A feladat Magyarország második világháború utáni történelméhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „A fegyverszünet egész időtartamára ...X)...-t létesítenek Magyarországon, amely szabályozza és ellenőrizni fogja a fegyverszüneti feltételek végrehajtását a Szövetséges (szovjet) főparancsnokság elnöksége alatt Nagy-Britannia és az Egyesült Államok képviselőinek részvételével.” (Fegyverszüneti egyezmény, 1945)

a) Mely szervezetet jelöli a forrásban szereplő X) jel? (1 pont)

B) „Amikor az utcán voltam, egy orosz [katona] kezembe nyomott egy demizsont [borosüveget] és el akart vinni. Jött a szomszéd házmester, annak a kezébe nyomtam, így az orosz őt vitte el. Kíváncsi vagyok hova vitte.” (Naplórészlet, 1945)

b) Milyen céllal történt a forrásban leírt esemény? Idegen szakkifejezéssel válaszoljon! (0,5 pont)

.....

c) Mivel magyarázható az elhurcolás forrásban leírt módja? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. A szovjet katonáknak csak az elhurcoltak számát írták elő.
2. A szovjet katonáknak a nyilasokkal együttműködőket kellett összegyűjteniük.
3. A szovjet katonáknak a vagyonosokat kellett elhurcolniuk.

C) „Ennek a felelősségre vonásnak kérlelhetetlennek kell lennie, annak ellenére, hogy érezzük: ezeknek a bűnöknek elkövetői nem várhatnak igazságot, csak megtorlást. Ezeknek az ügyeknek az elbírálása azonban nem jogi, hanem elsősorban politikai kérdés... Ez az új bíróság nem forradalmi törvényszék, mert hiszen szigorúan megállapított eljárási és anyagi jogi szabályok alapján ítélik, de nem is esküdtbíráóság, mert határozottan politikai jellegű és csak a demokratikus Magyarországot képviseli.” (Ries István igazságügyi miniszter beszédéből, 1945)

d) Mely intézmény felállítására vonatkozik a forrás? (1 pont)

e) Mely felvilágosult (demokratikus) elvet sért a forrásban aláhúzott két részlet? (1 pont)

.....

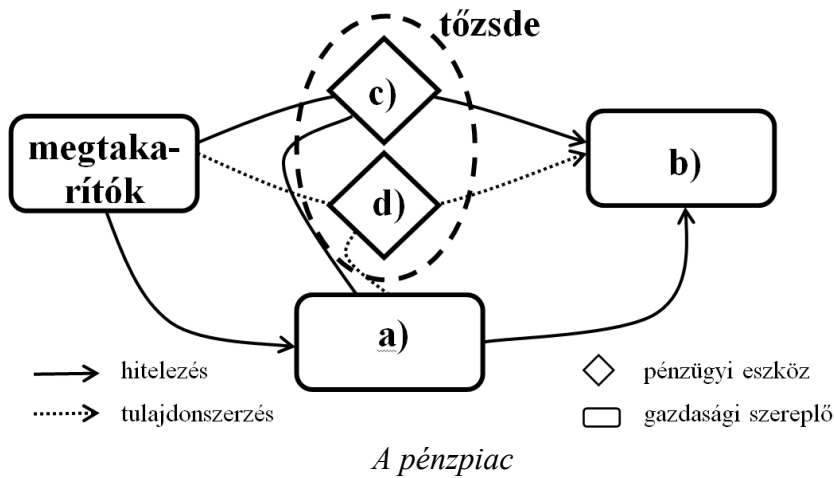
f) Nevezzen meg két pártot, amelyekre a miniszter a C) betűjelű forrásban a következő szavakkal célzott: „a demokratikus Magyarországot képviseli”! Ne rövidítést írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

5 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**12. A feladat a pénzpiachoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével!**

Fogalmak: forrásigénylők, GDP, infláció, kötvény, pénzügyi közvetítők, piacgazdaság, részvény, társadalombiztosítás

Egészítse ki az ábrát a megfelelő fogalmakkal! Írja a felsoroltak közül kiválasztott, megfelelő fogalmat a betűjelekhez! Négy fogalom kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

- a)
- b)
- c)
- d)

e) Fogalmazza meg az általános gazdasági előnyét annak, hogy a tőkéért is piaci versengés folyik! (1 pont)

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (kép, adatsor, térkép) lelőhelyei:

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Malbork_Castle#/media/File:Castillo_de_Malbork,_Polonia,_2013-05-19,_DD_25.jpg
- <http://www.pestmegye.hu/ertektar/ocsai-reformatus-muemlektemplom>
- <https://holeinthedonut.com/2014/01/23/photo-interior-of-hagia-sophia-istanbul/>
- <http://storiedarte.blogspot.hu/2011/07/08-medici-e-magi.html>
4. Karikatúra az 1890-es évekből. <https://commons.wikimedia.org>
- Punch Magazine, 1856.11.08. <http://punch.photoshelter.com/image/I00002F4ekjLaZhM>
- Ryan Walker, Appeal to Reason, 1914. 05. 16. <http://www.cartooningcapitalism.com/cartoons-for-socialism/>
6. https://www.mozaweb.hu/Lecke-TOR-Tortenelem_7-A_varos_es_a_vidék-101854
- N. J. G. Pounds: Európa történeti földrajza. Bp. 2003.
8. H. Müller und Sohn GmbH AG Berlin, 1933. Deutsches Historisches Museum, Berlin
- Granger Academic Roosevelt cartoon.
- Berryman, Clifford Kennedy: Old reliable!, 1938. 04. 12.
- Burton G. Malkiel: Bolyongás a Wall Streeten. Nemzetközi Bankárképző Központ, 1992.
- Kaposi József – Száray Miklós: Történelem IV. Középkor. 12. évfolyam. NTK 2011.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. Zsidó vallás	3	
	2. Középkori építészet	3	
	3. Anjou-kori társadalom	4	
	4. Az Egyesült Államok születése	4	
	5. Magyarországi reformáció	4	
	6. Az első ipari forradalom hatásai	3	
	7. Reformkori országgyűlések	4	
	8. Világgazdasági válság	8	
	9. Magyarország az első világháborúban	5	
	10. Európai Unió	4	
	11. Magyarország szovjetizálása	5	
	12. Pénzpiac	3	
	Összesen		50
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. május 9.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2018. május 9. 8:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítse vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

- egy** az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy** a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,
- egy** komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	XIV. Lajos uralkodása	rövid
	1849 után	14.	Mussolini külpolitikája	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Török–magyar együttélés	hosszú
	1849 után	16.	Dualizmus kori polgári állam	hosszú
Komplex	—	17.	XX. századi földtulajdonviszonyok	korszakokon átívelő
	—	18.	Nagy Károly és I. (Szent) István állama	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszait az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat XIV. Lajos uralkodásához kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével XIV. Lajos uralmi rendszerének politikai elemeit! A gazdaságpolitikáról és a külpolitikáról ne írjon!

„Champagne tartományunkba egy ennek a megbízásnak méltóképp megfelelni képes személyt nevezünk ki. [...] Vegyen részt az említett tartomány és ott lévő csapataink általános helytartói, valamint a városok kormányzói által szolgálatunk előmozdítására tartott tanácskozásokon [...] Gyorsítsa meg nevezett tartományunkban bevételeink [...] behajtását, megakadályozva a sarcolást és sikkasztást.” (Királyi megbízólevél)

„Dicső emlékezetű ősünk, [IV.] Henrik király, elejét akarván venni, hogy az alattvalóinak szerzett békesség a hosszasan tartó belső és külső háborúk okozta szenvedések után az úgymond reformált vallás miatt [...] megzavartassék, 1598 áprilisában Nantes-ban kibocsátott ediktumával [rendeletével] szabályozta az említett vallás híveivel szemben követendő magatartást. [...] Jelenleg úgy látjuk, hogy [...] az úgymond reformált vallást követő alattvalóink jobb és nagyobb része katolikus hitre tért. S mivel ennek következtében a nantes-i ediktum [...] feleslegessé vált, úgy ítéljük meg, hogy [...] semmi jobbat sem tehetünk, mint [...] a nantes-i ediktum teljes visszavonását.” (XIV. Lajos rendelete)

14. A feladat az olasz fasizmusmal kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Mussolini külpolitikájának fő elemeit! Válaszában térjen ki a fasiszta ideológiának a hatalmi törekvésekben betöltött szerepére is!

„Mindenekelőtt a fasizmus [...] nem hisz az örök béke lehetőségében, de hasznosságában sem. [...] Csak a háború emeli a feszültség maximumára az összes emberi energiát, és látja el a nemesség bélyegével a népeket, amelyekben megvan a bátorság a háború vállalására. Minden más megpróbáltatás csak másodrendű, és sohasem helyezi az embert szembe önmagával az élet vagy halál alternatívájában.” (Fasiszta doktrínák, 1932)

Mussolini tervezett afrikai birodalma

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15. A feladat a három részre szakadt Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a török berendezkedés jellemző vonásait és a török–magyar együttélés sajátosságait! Válaszában térjen ki a török hódoltság kulturális hatásaira is! Ne eseménytörténetet írjon!

Török erődítmények a XVI. században

„A nevezett szandzsákokban [...] fekvő városok és falvak rájái [adófizető alattvalói], ha [ingó]vagyonuk [állat, termény] 300 akcsét ér, 50 akcse harádsot [fejadót] fizetnek. Ha egy házban három-négy testvér lakik, vagy még ennél is több együtt lakik, mindegyik testvér külön számít, és ha 300-300 akcsényi vagyonnal rendelkeznek, külön-külön fizetik az 50 akcse harádsot. [...] Akik képesek harádsot fizetni, azok szpáhijuknak reszmi kapu [kapuadó] fejében Hizir Eljász napján 25 akcsét és Kászim napján 25 akcsét fizetnek. De Buda és Pest rájáira reszmi kapu, mivel ezek a királyok alatt nem szokták fizetni, az új defterben [adóösszeírásban] sem íratott elő.” (*Az esztergomi szandzsák összeírása, 1570*)

„Mínthogy azon törökök miatt, kik őnagysága [a szultán] különböző tartományaiából, különösen azonban az anatóliai részekről, nagy számban jönnek Magyarországra, hogy itt foglyokat vásároljanak, az egész határ mentén nemcsak a mi területeinket, hanem őnagysága területét is nagy veszteségek érik; ugyanis részben a bégek és katonák, részben pedig más, határmenti tisztségviselők mindkét fél e határmenti területein békében is, fegyverszünet idején is, nagy számban rabolnak el mindenféle korú embereket, de különösen serdületleneket, őket lopva és titkon eladják az efféle felvásárlóknak. [...] éppen ezért elhatároztuk, hogy a jövőben az ilyen felvásárlókat nem szabad engedni Magyarország határaihoz s ezeknek ott tilos emberkereskedelmet folytatni.” (*A drinápolyi békéből, 1568*)

„A török országunk egyes részeit ugyan elfoglalta, de inkább csak háta mögött hagyta, mint meghódította, hiszen saját hivatalait, saját törvényeit behozni nem bírta; kénytelen eltűrni, hogy azok a maguk szervezetében maradjanak, és hogy a maguk alkotmányával éljenek.” (*Balassa János levele, 1555*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

17. A feladat a földkérdéshez kapcsolódik a XX. századi Magyarország történetében.
(komplex – korszakokon átívelő)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyarországi földtulajdonviszonyok alakulását, illetve az ezzel kapcsolatos elképzeléseket 1918-tól a rendszerváltás időszakáig a következő szempontok alapján:

- kísérletek a földtulajdonviszonyok átalakítására 1918–19 során,
- földreform és kritikája a két világháború között,
- a tulajdonviszonyok átalakítása a második világháború végén és a diktatúra kiépülésével,
- a tulajdonviszonyok változásai az egypárti diktatúra időszakában,
- a rendszerváltás következményei.

Válaszát időrendben haladva fogalmazza meg!

„Kezdetől fogva tisztán láttam, hogy az egész forradalom központi problémája itt van: földet adni a földnélkülieknek, maradék nélkül kielégíteni a szegényparasztság és a földműves-munkások földéhségét, elsősorban a papi és más egyéb külterjes latifundiumok [nagybirtokok] földarabolásával. Ebben a korszakos reformban láttam az októberi forradalom igazi lelkét, mert ez lett volna az egyedüli út egyrészt a korszerű többtermelés és szövetkezeti mozgalom felé, másrészt a demokrácia és a kultúra igazi alapjai lefektetéséhez és mindenekelőtt az elsorvasztó feudális iga lerázásához.” (Jászi Oszkár emlékiratai)

„[A Forradalmi Kormányzótanács] kimondja a nagybirtokok, a bányák, a nagyüzemek, a bankok és a közlekedési vállalatok szocializálását. A földreformot nem törpebirtokokat teremtő földosztással, hanem szocialista termelő szövetkezetekkel hajtja végre.” (Mindenkihez! A Magyarországi Szocialista Párt kiáltoánya)

„A birtokmegosztás egészséges kialakításának előmozdítása végett egészséges telepítési politika kezdeményezésére és végrehajtására fogunk törekedni.” (Gömbös Gyula Nemzeti munkaterve)

„Követeljük [...] az 500 kataszteri holdon felüli birtokok kisajátítását.” (A népi mozgalom által létrehozott Márciusi Front 12 pontja, 1939)

„Akarjuk és követeljük [...] a paraszttelepítést, [...] a földbirtokrendezést.” (A Szálasi Ferenc vezetésével alakult Nemzeti Akarat Pártjának programja, 1935)

„A kormány erélyes kézzel véget vet a termelőszövetkezeti mozgalom és a tagosítások során elkövetett súlyos törvénytelenéseknek, s nagyszabású tervet dolgoz ki az elhanyagolt és fejlődésében elmaradott mezőgazdasági termelésünk fellendítésére, termelőszövetkezeti és egyéni gazdaságok termelésének felvirágoztatására, a termelési kedv helyreállítására.” (Nagy Imre rádióbeszéde, 1956. október 28.)

„Részleges kárpótlás (a továbbiakban: kárpótlás) illeti meg azokat a természetes személyeket, akiknek magántulajdona az állam által 1939. május 1-jét követően alkotott [...] jogszabályok alkalmazása által sérelmet szenvedett. [...] A kárpótlás termőföldben történő biztosítása érdekében a szövetkezet [...] kijelöli azt a [...] termőföldterületet, amelyet a [...] felsorolt jogszabályok alapján szerzett meg. [...] A [...] kijelölt termőföldterületre a kárpótlásra jogosultakat vételi jog illeti meg.” (Törvény a kárpótlásról, 1991)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

18. A feladat a kora középkori államberendezkedéssel kapcsolatos. (komplex – összehasonlító)

Vesse össze a források és ismeretei segítségével Nagy Károly és I. (Szent) István államának berendezkedését a következő szempontok alapján:

- az előző uralkodó szerepe a központi hatalom megszerzésében / megerősítésében,
- az uralkodói hatalom igazolása, törvényesítése (legitimációja) és az uralkodói címek,
- az államszervezés gazdasági korlátai,
- a királyi birtokok és uralkodói központok,
- a közigazgatás megszervezése,
- az egyházszerzés, a kereszténység terjesztése.

„Az Úr születésének ezen a szent napján, mikor a király mise közben Szent Péter apostol sírja előtt elmondott imádsága után felemelkedett, Leó pápa megkoronázta, a római nép pedig ezt kiáltozta: Éljen és győzedelmeskedjék Carolus Augustus, az Isten által megkoronázott nagy, békét teremtő császár!”
(*Einhard: Nagy Károly élete*)

„[...] a pápának látomásában megjelent Isten küldöttje, és ezt mondta: Tudd meg, hogy a holnapi napon, a nap első órájában hozzád ismeretlen nemzet követői jönnek, akik tőled fejedelmüknek az apostoli áldás ajándékával egyetemben királyi koronát követelnek. A koronát hát, [...] fejedelmüknek, miként kérik, eljuttatni ne habozzál. Mert tudd meg, hogy ez néki a dicső királyi ranggal együtt élete érdemeiért jár.”
(*Hartvik: Szent István király legendája*)

„A terméshozamokra a IX. századi [nyugat-európai] kolostorok leltárainak adataiból lehet következtetni. Georges Duby [történész] számításai szerint a gabonatermés az elvetett mag 1,6–1,8-szorosa volt, az árpa esetében kivételesen emelkedett a kétszeres arány fölé. Ez azt jelentette, hogy a termésnek több mint a felét félre kellett tenni a vetéshez. Mivel a gabonatermés az időjárás függvényében rendkívül ingadozott, gyakoriak voltak az olyan évek, amikor az elvetett mag sem térült meg.” (Katus László: *A középkor története*)

„Szent István első pénzeit csekély mennyiségben bocsátotta ki, ezzel magyarázható, hogy évszázadokon keresztül feledésbe is merültek. Csak 1968-ban bukkantak fel ismét, amikor a baranyai megyei Nagyharsányban egy szenzációs kincslelet részeként mintegy negyven darab került napvilágra. Az első magyar pénz kibocsátása még inkább csak presztízs célokat szolgált.” (Gyöngyössi Márton: *A magyar pénzverés kezdetei*)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, a források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

14. https://hu.wikipedia.org/wiki/Olasz_fasizmus#/media/File:Piano_Nuovo_Impero_italiano.jpg
15. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének térképei. Készítette: Nagy Béla.
18. <https://www.school-scout.de/images/covers/46511/original/46511.jpg?1314109937>
http://img.index.hu/imgfrm/9/7/3/5/MED_0013509735.png
<http://www.adalar.ch/media/bilder/geschichte/blutgericht/blutgericht005.jpg>
<http://matt.ucoz.hu/magykkor/1.png>

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. XIV. Lajos uralkodása	10	
	14. Mussolini külpolitikája	10	
	15. Török–magyar együttélés	18	
	16. Dualizmus kori polgári állam	18	
	17. XX. századi földtulajdonviszonyok	22	
	18. Nagy Károly és I. (Szent) István állama	22	
	Összesen	50	
II. Elért pontszám egész számra kerekítve			
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző